

РЕЦЕНЗИЯ

за материалите, представени за участие
в конкурса за заемане на академичната длъжност
професор по „Музикалносценична режисура”
към катедра „Музикалносценична режисура”
във Вокалния факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров” – София,
професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“,
научна специалност „Музикознание и музикално изкуство“
с единствен кандидат
доц. д-р Виолета Каролева Горчева

Рецензент

Проф. д-р Юлиан Стоянов Куюмджиев

Данни за кандидата

Представените материали са в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и отговарят напълно на условията за заемане на академичната длъжност „професор“.

Виолета Горчева е родена на 25 февруари 1963 г. в Плевен. Завършва средното си образование със специалност „Класическо пеене” в НМУ „Панайот Пипков” в родния си град със сребърен медал и специална стипендия „Катя Попова” за отличен успех, а висше образование по две специалности: специалност „Актьорско майсторство за драматичен театър” в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов” в класа на проф. Богдан Сърчаджиев и проф. Пламен Марков и специалност „Музикалносценична

режисура” в НМА „Проф. Панчо Владигеров” в класа на проф. Павел Герджиков.

Творческото развитие на Виолета Горчева започва с работата ѝ като артист-солист в Драматично-музикалния театър „Константин Кисимов” – Велико Търново (девет сезона) и Националния музикален театър „Стефан Македонски” – София (един сезон). По-значимите сред реализираните от нея около 30 роли в оперети, мюзикъли и драматични пиеси са Силва („Царицата на чардаша”), Анжел („Граф фон Люксембург”), Мейбъл („Принцесата на цирка”), Лиза и Маня („Графиня Марица”), Отилия („В хотел ”Бялото конче”), Макс („Макс и Мориц”) и др. В същия период е дублирала и филми в БНТ. От 2002 г. Виолета Горчева започва да работи като режисьор.

През 2004 г. тя е ангажирана като доброволен асистент в НМА „Проф. Панчо Владигеров” и преподава дисциплината „Актьорско майсторство“ в специалността „Музикалносценична режисура” към катедра „Музикалносценично изкуство“ при Вокалния факултет. След издържани конкурси от 2005 г. тя е хоноруван асистент, а от 2007 г. – редовен асистент в катедра „Музикалносценично изкуство“.

Въз основа на своята практика като артист-солист, режисьор и сценарист, Виолета Горчева разработва дисертация на тема „Синтезът на класическата и рокмузиката в музикалносценичните жанрове от началото на 70-те години на 20. век до днес”, която защитава през 2006 г. и получава научната и образователна степен доктор. В своята дисертация тя за първи път у нас изследва тази проблематика и представя нейната специфика в исторически и естетически план. Дисертационния труд на Виолета Горчева е в основата на книгата ѝ „Рокоперата като жанр. Теория и практика“, издадена през 2018 г. (София: НМА „Проф. Панчо Владигеров”, ISBN 978-954-92438-5-7).

През 2012 г. на д-р Виолета Горчева е присъдена академичната длъжност доцент по „Музикалносценична режисура” в НМА „Проф. Панчо Владигеров”. Хабилитационният ѝ труд „За някои аспекти в теоретико-практическата режисьорска и педагогическа работа с певците артисти” синтезира опита на Горчева като режисьор и като преподавател. Предмет на труда са подходите, принципите, методите и средствата на режисьора в работата му с певците, чрез които се постига органично превъплъщаване в сценичния образ, както и релацията музикален текст – актьорско-певчески модел на поведение.

От 2016 г. доц. д-р Виолета Горчева е ръководител на катедра „Музикалносценична режисура” във Вокалния факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров”.

Оценка на представените материали

Доц. д-р Виолета Горчева е представила във връзка с изискванията на ЗРАСРБ, чл. 26, ал. 1 следните материали:

1. Творческа биография.
2. Списък на цялостната художественотворческа, научна и педагогическа дейност.
3. „Царицата на чардаша” от И. Калман (режисьорска експликация).
4. „Службогонци” от П. Хаджиев (режисьорска експликация).
5. „Малкият принц & пътуването на Розата” от Й. Мирчева и Е. Горчева (режисьорска експликация).
6. „Така ли прави всяка жена” от В. Горчева (режисьорска експликация и либрето).
7. „Достатъчно” от Е. Горчева (режисьорска експликация).

8. Справка за приносите на художественотворческата, научната и педагогическата дейност след заемането на академичната длъжност „доцент”.

9. Книгата „Рокоперата като жанр. Теория и практика“.

10. DVD-записи на постановките, посочени в т. 3, 4, 5, 6 и 7.

Като водеща творческа проява, съответстваща на хабилитационен труд, доц. д-р Виолета Горчева е посочила три постановки – мюзикъла „Достатъчно” от Й. Мирчева и Е. Горчева, метаморфозата в пролог, две картини и епилог „Така ли прави всяка жена” по операта буфа на Джовани Перголези „Слугинята господарка” и мюзикъла „Малкият принц & пътуването на Розата” от Й. Мирчева и Е. Горчева. Постановката на мюзикъла „Достатъчно” от Й. Мирчева и Е. Горчева е реализирана не само с участието на студенти и преподаватели от трите факултета на НМА „Проф. Панчо Владигеров” – Вокален, Инструментален и Теоретико-композиторски и диригентски, но и от още две академии – НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов” и Националната художествена академия. Отличително за този мюзикъл е, че той обединява творчески сили от трите академии по изкуствата и е почти изцяло реализиран от млади артисти – либретист, композитор, диригент, сценографи, певци, инструменталисти. Режисьорският прочит на доц. д-р Виолета Горчева постига динамика в извеждането на смисловите насоки и драматургичните конфликти, като същевременно се отличава със зрелищност в рамките на жанровите параметри на мюзикъла. Премиерата е отразена от телевизия „Евроком” през юни 2014 г. в цяло предаване на рубриката „Евроком класика”, както и в други национални медии (БНР, "Нощен хоризонт"/14 декември 2014 г.).

Постановката на мюзикъла „Малкият принц & пътуването на Розата” от Й. Мирчева и Е. Горчева е осъществена в Държавния музикален театър през 2018 г. с участието на студенти от НМА „Проф.

Панчо Владигеров”. Спектакълът е реализиран под мотото "от най-младите български творци за техните връстници и съвременници". Режисьорското решение на доц. д-р Виолета Горчева преосмисля от днешна гледна точка класическата творба от Екзюпери и постига ярко въздействие чрез успешната ансамбловост и последователно изградената драматургия.

Несъмнен принос представлява и авторският спектакъл на В. Горчева „Така ли прави всяка жена” – метаморфоза в пролог, две картини и епилог по операта буфа на Джовани Перголези „Слугинята господарка”, реализиран от Учебния музикален театър през май 2015 г. Виолета Горчева създава авторско либрето, в основата на което са елементи от оригиналната опера на Перголези, което осъвременява сюжета, пренасяйки го в нашето съвремие, и съчетава жанровата основа на буфа с параметрите на мюзикъла. Към оригиналната музика на Перголези и прибавена нова авторска музика в стила на италианския композитор, но със съвременни изразни средства. Полученото съчетание между опера буфа и мюзикъл се отличава с увлекателност, а осъвременяването на първообраза е направено умело и с вкус. Постановката е отразена от телевизия „Евроком” през юни 2015 г. в цяло предаване на рубриката „Евроком класика”, като по този начин постановката достига до много широка аудитория и запознава със съвременните тенденции в работата на Учебния музикален театър на НМА „Проф. Панчо Владигеров”.

През 2012 г. доц. д-р Виолета Горчева реализира за първи път в Учебния музикален театър на НМА „Проф. Панчо Владигеров” оперетата на Калман „Царицата на чардаша”. Постановката е представена също и като копродукция на Учебния музикален театър на НМА и Камерна опера – Благоевград, през 2013 г., а също и съвместно със Симфониета Видин през 2013 г. Реализацията на оперетата е адаптирана с оглед спецификата на Учебния музикален театър, като е търсена камерност и същевременно

мобилност на постановката, което позволява тя да се представи и в други градове.

Отново за първи път в Учебния музикален театър доц. Горчева осъществява постановка на мюзикъла „Службогонци” от Парашкев Хаджиев. Сценичната версия на Горчева включва допълнително монолози и сцени от литературния първоизточник на Иван Вазов, както и песни на П. Хаджиев, които обогатяват характеристиката на главните действащи лица и са обвързани с драматургията на произведението.

През 2014 г. доц. Горчева осъществява четвъртата постановка в България на комичната опера „Измаменият кадия” от Кр. В. Глук, осъществена като копродукция на Учебния музикален театър на НМА „Проф. Панчо Владигеров” и Държавния музикален театър, с която е отбелязана 300-годишнината от рождението на композитора. Постановката е осъвременена чрез редактиране на говорните текстове и прибавен авторски пролог на В. Горчева, който въвежда зрителите в сюжета и атмосферата на операта.

В периода 2012 – 2018 г. доц. д-р Виолета Горчева е реализирала и други спектакли на основата на свои авторски сценарии в залата на НМА „Проф. Панчо Владигеров”, между които „Коледна романтика в музика” (декември 2012 г.), „Коледни музикални подаръци” (декември 2017 г.), „Ателие Pasticcio Барок 21” (май 2017 г.), „Коледа по света” (декември 2017 г.), „Маскен бал без маски с героите на Моцарт” (април 2018 г.). Под режисурата на доц. Горчева за първи път в България е поставен мюзикълът „Mamma mia” по музика на АВВА в НМА „Проф. Панчо Владигеров” (май 2016 г.). Доц. Горчева е режисьор и на редица юбилейни концерти, проведени в НМА „Проф. Панчо Владигеров”: юбилеен концерт по повод 80-годишнината на проф. Руско Русков (декември 2014 г.), юбилеен концерт по повод 40-годишната творческа и педагогическа

дейност на проф. Илка Попова (ноември 2016 г.), юбилеен концерт по повод 95-годишнината на НМА „Проф. Панчо Владигеров” и други.

Като преподавател доц. д-р Виолета Горчева е художествен ръководител на постановки на студенти в НМА – „Орфей и Евридика” от Кр. В. Глук (2014 г., режисьор Тодор Велков, ОКС Магистър) и детския мюзикъл „Шегобишко на острова на маймуните” от Георги Костов (2015 г., режисьор Денко Проданов, ОКС Магистър). Доц. Горчева участва в авторски колектив от преподаватели, който изготвя учебните планове на 8 специалности в ОКС Бакалавър и ОКС Магистър и учебните програми на 15 учебни дисциплини във Вокалния факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров”, съобразени с актуалните изисквания и тенденции във висшето музикално образование. Част от приноса на доц. д-р Виолета Горчева като педагог са наградите на 12 нейни студенти от класовете ѝ по „Актьорско майсторство” и „Музикалносценична режисура” и тяхната професионална реализация като солисти или хористи в Държавния музикален театър, Софийската опера, Държавна опера – Бургас, Държавна опера – Русе.

Заклучение

Представените материали за конкурса показват художественотворческото и педагогическото развитие на доц. д-р Виолета Горчева след присъждането на академичната длъжност „доцент“ през 2012 г.. Творческата и педагогическата дейност на доц. Горчева имат приносно значение за обогатяване облика на Учебния музикален театър на НМА „Проф. Панчо Владигеров” чрез разширяване на жанровия му спектър с жанровете оперета и мюзикъл, за неговите постижения, получили редица положителни отзиви, както и за реализацията на възпитаниците на Вокалния факултет на академията.

Постановките на доц. Горчева осъществяват и творческо взаимодействие между НМА „Проф. Панчо Владигеров” и другите две академии по изкуства в София – НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов” и НХА, както и между НМА и Държавния музикален театър, Камерна опера – Благоевград, и Симфониета Видин. Част от тях се представени и в други градове на страната, което популяризира творческата продукция на Учебния музикален театър на НМА „Проф. Панчо Владигеров”.

Всичко това ми дава основание убедено да предложа на научното жури на конкурса да присъди на доц. д-р Виолета Горчева академичната длъжност професор по „Музикалносценична режисура“.

18 януари 2019 г.

Проф. д-р Юлиан Куюмджиев